

Timmia sibirica

Arktisk timmia

Klass: Bryopsida (egentliga bladmossor), **Ordning:** *Timmiales*, **Familj:** *Timmiaceae*, **Släkte:** *Timmia* (timmior), **Art:** *Timmia sibirica* - arktisk timmia Lindb. & Arnell **Synonymer:** *sibirisk timmia*

Kännetecken

Arktisk timmia bildar upp till 7 cm höga, gulgröna tuvor. Tuvorna är inuti rikligt försedda med bruna rhizoider. Bladen överst i skotten är 6–7 mm långa – påtagligt längre än de nedre bladen som är 3–5 mm långa. De översta bladen pekar rakt uppåt men är som torra svagt böjda. Nerven är kraf-tig och tydligt papillös, och den slutar i bladspetsen. Cellerna i bladets övre del är rundat kantiga, 11–20 µm breda och brungröna till gröna. Bladcellerna har papiller på både över- och undersidan. I övre halvan av bladet finns på bladskivans ovsida 4–5 papiller per cell. I den stjälfkäftande delen av bladet är cellerna smalt rektangulära; de flesta är brungula, men cellerna närmast bladfästet är färglösa och bräckliga. Arten är skildkönad, men inga mogna kapslar är kända; endast en omogen kapsel har hittats i hela världen. Kapselskaftet är ca 1,5 cm långt och rödaktigt. Mogna sporer är ännu okända. Arten sprider sig vegetativt genom att bladen lätt lossnar.

Arktisk timmia kan i fält förväxlas med norsk timmia *T. norvegica*, men den senare har blad med något mindre celler i den övre delen av bladskivan, och undersidan är mamillös medan ovsidan är helt slät.

Utbredning och status

Arktisk timmia är mycket sällsynt och endast påträffad på en plats i Lule lappmark: fjället Kåbrek i Padjelanta 1983. Den är även funnen på en handfull platser på Svalbard. Arten har även uppgivits från delar av norra Asien, arktiska Nordamerika och Grönland.

Ekologi

Artens ekologi och växtsätt är dåligt kända. På den enda kända lokalen i Sverige växer den i en kalkrik bergbrant.

Hot

Hotbilden är oklar. Området är nationalpark. Avsaknad av sporkapslar antyder att arten kan ha svårt att sprida sig.

Åtgärder

Arten bör eftersökas ytterligare på sin enda kända lokal. Om arten återfinns bör artens biologi och ståndortskrav undersökas och artens exakta växtplatser meddelas till berörda myndigheter.

Övrigt

Etymologi: *sibiricus* (lat.) = från Sibirien; av *Sibiria* (lat.) = Sibirien; suffixet *-icus* (lat.).

Uttal: [Tímmia sibíríka]

key facts Shoots 3–7 cm high, forming yellowish-green, tomentose tufts. Leaves with a dark fulvous sheathing basal part. Cells at extreme leaf base hyaline and fragile. Nerve strong and papillose, ending in apex. Only one immature capsule found throughout the world. – A very rare species. On the single Swedish locality it was found growing on a mountain precipice with trickling water 1,100 m above sea level.

Litteratur

- Brassard, G.R. 1979. The moss genus *Timmia*. 1. Introduction, and revision of *T. norvegica* and allied taxa. - *Lindbergia* 5: 39-53.
- Carlsson, P. 2003. *Timmia sibirica* och lite annat smått och gott från Padjelanta. *Myrinia* 13(3): 61-68.
- Hallingbäck, T. 2006. *Timmia sibirica* arktisk timmia s. 53. I: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. [AJ 6-23], Bladmossor. Sköldmossor - blåmossor : Bryophyta : Buxbaumia - Leucobryum. Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala.
- Hedenäs, L. 2011. Relationships in the *Timmia norvegica* complex (Timmiaceae) based on nuclear and chloroplast sequence data. - *The Bryologist* 114: 749-755.

Författare

Tomas Hallingbäck 2006. Rev. Niklas Lönnell 2016.